

İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ

Ücret

Spor Bilimleri Anabilim Dalı

Ücret

Ücret nedir?

4857 Sayılı İş Kanunu, madde 32’de ise ücret “Genel anlamda ücret bir kimseye bir iş karşılığında işveren veya üçüncü kişiler tarafından sağlanan ve para ile ödenen tutardır.” şeklinde tanımlanmıştır.

Çalışanın emeğine karşılık ödeme sadece para ile yapılabilir. Bono, kupon, para yerine kullanılan herhangi bir eşya ile ya da farklı bir şekilde yapılamaz.

Ücreti kim öder?

Ücret esas olarak işveren tarafından ödenmelidir.

Ücret ödemesi hakkında diğer esaslar

Ücret ödemesi Türk Lirası ile ya da iş sözleşmesinde belirtilmesi koşuluyla yabancı para ile yapılabilir.

Ücret

Ücret çeşitleri nelerdir?

Ücret çeşitleri çalışana ödenen tutar ve ödenme koşulu esas alınmak suretiyle iki farklı gruba ayrılır.

Bunlardan, ödenen tutar esas alınanlar;

- Net (çıplak) ücret
- Brüt (giydirilmiş) ücret

Ücret

Net ücret

İş sözleşmesi yapılırken, işveren ve işçi arasında belirlenen net ücrete asıl (çıplak) ücret denmektedir. Vergi kesintilerinden etkilenmeyen, vergi yükünün işverende olduğu asıl ücret, içerisinde ücret eklerini yani yol, yemek, ikramiye, prim, yakacak yardımı gibi ek ödemeleri barındırmaz.

Brüt ücret

Asıl (net) ücrete ek olarak ücret ekleri (ikramiye, prim, komisyon, kardan pay alma) ve sosyal yardımların (yemek, yol, yakacak, giyim yardımı) toplamı ile ortaya çıkan ücret brüt ücrettir. Kesintilere tabi olan bu ücretin vergi yükü işçinin üzerindedir. Brüt ücret kıdem ve ihbar tazminatı hesaplamaları, iş kazaları ve meslek hastalıkları gibi gerekçelerle açılan davalardaki hesaplamalar için alınan esas kazançtır.

Ücret Çeşitleri

Zaman esasına göre ücret

- Ücretin çalışılan süreye göre belirlendiği ücret türüdür.
- Bu ücret tipinde zaman esas alınır ve ücret aylık, haftalık, günlük ya da saatlik olarak belirlenir.
- Hesaplanması oldukça kolay olan bu ücret tipi düzenli bir gelir sağlaması açısından çalışan için de en güven veren ücret tipidir.

Ücret Çeşitleri

Parça başına ücret

- Ücretin çalışılan süre ile değil, bu süre içerisinde yapılan üretim miktarına göre belirlendiği ücret türüdür.
- Ücrete esas olarak ağırlık, uzunluk, adet gibi birimler kullanılır.
- Bu yönetime para akordu denmesi sebebiyle bu ücret türü akort ücret olarak da bilinir.
- Parça başına ücret tipinin hem işveren hem de işçi açısından bazı sakıncaları vardır. Daha fazla ücret almak için işçinin işini özensiz yapması üretimin kalitesiz olmasına sebep olarak işverenin işinin aksamasına neden olacaktır. Öte yandan işveren tarafından yapılacak olası bir üretim miktarındaki negatif değişiklik ile işçinin maaşı düşecek bu da işçinin gelir kaybı yaşamasına sebep olacaktır.

Ücret Çeşitleri

Götürü ücret

- Götürü ücret türü, parça başına ücret türüyle benzerlik gösterir.
- Bu ücret tipindeki temel koşul işin miktar olarak ölçülemediği, bununla birlikte zaman olarak da bir kısıntının olmadığı hallerde geçerli olmasıdır.
- Götürü ücret verilen işler, işin yapılması, tamamlanmasıyla ücretlendirilen işlerdir.
- Bu ücret türü verimliliği artırmak için kullanılmakta olup primli ücret ya da parça başına ücret uygulamaları kadar çok tercih edilmez.

